

Po podstawieniu wartości ze wzorów (4.4) i (4.9) i zgrupowaniu wyrazów otrzymamy

$$H_m = \frac{p_g - p_d}{\gamma} + H_z + \frac{c_g^2 - c_d^2}{2g} + \sum \Delta h_s + \sum \Delta h_t - \frac{c_t^2 - c_s^2}{2g} = H_e - \frac{c_t^2 - c_s^2}{2g} \quad (4.14)$$

lub inaczej

$$H_e = H_m + \frac{c_t^2 - c_s^2}{2g} = \frac{p_t - p_s}{\gamma} + m + \frac{c_t^2 - c_s^2}{2g} \quad (4.15)$$

Wyrażenie (4.15) wskazuje, iż w celu określenia całkowitej wysokości podnoszenia pompy należy do manometrycznej wysokości podnoszenia H_m , obliczonej za pomocą wzoru (4.13), dodać wysokość przyrostu prędkości na wlocie i wylocie z pompy.

Teoretyczną wysokością podnoszenia pompy H_{th} nazywamy sumę użytecznej wysokości podnoszenia H_e i oporów hydraulicznych Δh_p w pompie, spowodowanych tarcieniem cieczy o ścianki kanałów przepływowych, zawirowaniami itp.

$$H_{th} = H_e + \Delta h_p \quad (4.16)$$

W pompach wyporowych stosuje się równoważne pojęcie wewnętrznej wysokości podnoszenia $H_i = H_{th}$.

4.2. Wydajność

Wydajność teoretyczna pompy Q_{th} jest to natężenie przepływu w pompie idealnie szczelnej, bez odprowadzenia i użytkowania cieczy pompowanej poza króćcem tłocznym i przy teoretycznej wysokości podnoszenia H_{th} .

Wydajnością rzeczywistą pompy Q_r nazywamy sumę natężenia przepływu w przekroju króćca wylotowego i cieczy odprowadzanej (również przed króćcem tłocznym) na własne potrzeby pompy, np. chłodzenie łożysk, dławnic itp.; najczęściej wydajność rzeczywistą Q_r oznacza się symbolem Q .

Wydajność nominalna pompy Q_n jest to wydajność wyznaczona przez producenta, przy której należy pompę eksploatować i która powinna być określona na tabliczce znamionowej. Wydajność nominalna Q_n występuje przy nominalnej wysokości podnoszenia H_n i nominalnej prędkości obrotowej n pompy.

Wydajność optymalna pompy Q_{opt} jest to wydajność, przy której pompa osiąga maksymalną sprawność całkowitą η_{max} . W dobrze skonstruowanej pompie optymalna wydajność pokrywa się z wydajnością obliczeniową oraz nominalną.

Wydajnością wewnętrzną pompy Q_i nazywamy natężenie przepływu przez wirnik pompy wirowej, zaś w pompach wyporowych natężenie przepływu wywołane przez organ roboczy (rotor, tłok). W pompach wirowych

$$Q_i = Q_r + Q_s + Q_o + Q_f \approx Q_{th} \quad (4.17)$$

gdzie: Q_s — straty przepływu powrotnego do wirnika przez szczeliny między pierścieniami uszczelniającymi, Q_o — straty wypływu przez szczeliny tarczy obciążającej, Q_f — straty wypływu przez nieszczelności w dławnicach.

Wydajność wewnętrzną Q_i jest równa w przybliżeniu wydajności teoretycznej pompy Q_{th} .